

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ У ВІЗУАЛЬНИХ МЕДІА»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма	Журналістика
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС
Тривалість викладання	7-й семестр, 13-14 чверті
Обсяг навчальних занять	120 год.
у т.ч. аудиторні заняття	4 год/тиждень
лекції	2 години
практичні	2 години
Мова викладання	українська

Кафедра, що викладає: Маркетингу

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – команда «Основи композиції у візуальних медіа»

Інформація про викладача:

Жук Ілля Володимирович

Старший викладач

Персональна сторінка:

<https://mk.nmu.org.ua/ua/kaff/zhuk.php>

E-mail:

Zhuk.I.V@nmu.one

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Освітня компонента «Основи композиції у візуальних медіа» належить до переліку вибіркових навчальних дисциплін, що пропонуються в рамках циклу фахової підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 061 Журналістика на четвертому році навчання. Вона забезпечує загальний та професійний розвиток здобувача та спрямована на отримання поглиблених знань з журналістики. А також, формування у здобувачів освіти цілісного розуміння закономірностей побудови візуального образу та принципів ефективної візуальної комунікації. Курс поєднує теоретичні засади композиції з практичними навичками створення візуального контенту для сучасних медіа: фотографії, відео, цифрової журналістики, реклами, соціальних мереж та

мультимедійних платформ. У процесі вивчення дисципліни здобувачі освіти опановують закони композиції, засоби художньої виразності, принципи роботи з простором, формою, ритмом, світлом і кольором, а також особливості візуального сприйняття аудиторії. Значна увага приділяється аналізу медіаконтенту та формуванню практичних умінь створення візуальних матеріалів відповідно до комунікативної мети.

Цей курс побудовано на засадах студентоцентрованого підходу (Student-Centered Approach), який розглядає здобувача вищої освіти як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – сформувати у здобувачів освіти теоретичні знання та практичні навички застосування основ композиції у візуальних медіа, розвинути здатність створювати виразний, логічно вибудований та змістовний візуальний контент.

Основними завданнями вивчення:

- ознайомити здобувачів освіти з основними законами та принципами композиції;
- сформувати розуміння ролі композиції у візуальній комунікації; - навчити аналізувати візуальні медіатексти з позицій композиційної побудови;
- розвинути навички роботи з формою, простором, масштабом, ритмом, світлом і кольором;
- сформувати практичні вміння створення візуального контенту для різних медіаплатформ;
- сприяти розвитку креативного та критичного мислення.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи композиції у візуальних медіа», що є вибірковою дисципліною, студенти мають досягнути таких дисциплінарних результатів навчання:

- знати та розуміти основні теоретичні засади композиції у візуальних медіа, принципи візуального мислення, психології сприйняття зображення, кольору та типографіки;
- вміти аналізувати візуальний контент у соціальних мережах, друкованих та аудіовізуальних медіа з позицій композиції, візуальної ієрархії, кольорових рішень і відповідності цільовій аудиторії;
- розпізнавати маніпулятивні підходи, дії та прийоми при створенні візуального контенту. Розуміти вплив маніпуляції на аудиторію;
- знати та використовувати інструменти й технічні засоби створення, обробки та адаптації візуального контенту для різних медіаресурсів і маркетингових цілей;

- створювати цілісний візуальний контент для соціальних мереж, друкованих медіа та телебачення з урахуванням композиційних, психологічних та комунікаційних завдань.

4. СТРУКТУРА КУРСУ

Лекції

Тема 1. Технічні аспекти візуалізації у ЗМІ.

- 1.1. Стокові рішення для забезпечення візуалу для медіа.
- 1.2. Методики створення візуалу для медіа.
- 1.3. Технічні засоби створення візуалу для медіа.
- 1.4. Аналіз медіаресурсів.

Тема 2 Інфографіка у візуальних медіа.

- 2.1. Визначення цільової аудиторії матеріалів.
- 2.2. Типи інфографіки та сфери їх застосування у медіа, журналістиці.
- 2.3. Принципи візуалізації даних: структура, зрозумілість, акценти
- 2.4. Інфографіка як інструмент комунікації та впливу на аудиторію

Тема 3. Основи композиції у візуальному контенті

- 3.1. Загальне поняття композиції у візуальних медіа
- 3.2. Правила композиції
- 3.3. Методи перевірки композиції
- 3.4. Композиція як мова візуальних медіа
- 3.5. Поняття композиції, її роль у журналістиці, рекламі, соціальних медіа.
- 3.6. Композиція у відео та мультимедійних матеріалах.

Тема 4. Візуальне мислення та сприйняття зображення

- 4.1. Психологія зору, увага, фокус, гештальт-принципи.
- 4.2. Композиція як мова візуальних медіа Поняття композиції, її роль у журналістиці, рекламі, соціальних медіа.

Тема 5. Основні закони та принципи композиції

- 5.1. Баланс, ритм, контраст, домінанта, гармонія.
- 5.2. Правило третин та альтернативні композиційні схеми. Золотий перетин, діагоналі, симетрія та асиметрія.
- 5.3. Візуальна ієрархія та акценти Побудова пріоритетів у кадрі та на макеті.

Тема 6. Теорія кольору і значення кольору у візуалізації контенту

- 6.1. Вивчення кола Іттена
- 6.2. Застосування кольорових вішень
- 6.3. Психологія кольору
- 6.4. Використання кольору в маркетингу

Тема 7. Портрет в медіа.

- 7.1. Поведінка та сприйняття людини в кадрі.
- 7.2. Позування

Тема 8. Типографіка як елемент композиції

- 8.1. Шрифти, міжрядкові інтервали, композиція тексту.
- 8.2. Типографічна ієрархія та читабельність у візуальних медіа.
- 8.3. Поєднання шрифтів і типографічна айдентика бренду.

Тема 9. Фото-відео-зйомка

- 9.1. Теорія та правила відеознімання
- 9.2. Сюжет для зйомки
- 9.3. Обробка(монтаж) матеріала
- 9.4. Використання матеріалу у маркетингових цілях

Практичні заняття

Тема 1. Аналіз вибраних медіа на момент візуальної складової та аналіз композиції фотографій у медіа

Тема 2. Побудова композиції. Баланс. Створення візуального акценту. Робота з балансом і асиметрією

Тема 3. Практика контрасту (форма, колір, масштаб). Побудова ритму у серії зображень

Тема 4. Відповідність наповнення журналіського матеріалу до візуальної складової

Тема 5. Онлайн-курс " Дизайнер реклами "

Тема 6. Аналіз помилок у композиції медіаконтенту. Колірні рішення у медіаконтенті. Композиція текст + зображення. Адаптація композиції під різні формати

Тема 7. Фотографування. Майстер клас

Тема 8. Репортажна фотографія

Тема 9. Відеоробота

Тема 10. Створення візуального акценту

Інформація для здобувачів заочної форми навчання. На сайті НТУ «ДП» розміщено графік навчального процесу. Протягом року передбачено заняття з викладачем відповідно до розкладу: 6 год. лекційних занять, 4 год. практичних занять, решту практичних завдань здобувач опановує самостійно. Здобувачі заочної форми навчання виконують передбачені навчальним планом індивідуальні завдання (контрольні роботи, практичні завдання, презентації, тестові завдання) та подають їх на кафедри на початку сесії, обов'язково до проведення контрольних заходів з дисципліни. Умови завдань розміщено на сторінці курсу на платформі Moodle. Форма контролю – диференційований залік.

5. ТЕХНІЧНЕ ОБЛАДНАННЯ ТА/АБО ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: персональний комп'ютер або ноутбук; цифрова камера або смартфон з камерою; програмне забезпечення: Adobe Photoshop, Adobe Lightroom, Adobe Premiere Pro, Canva; доступ до інтернету та онлайн-платформ для навчання.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Оцінювання досягнень здобувачів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти», <http://surl.li/bgruz>. Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що

ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача за дисципліною.

6.1. Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації.

6.2. Засоби та процедури

Здобувачі вищої освіти отримують підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі складання заліку або за результатами поточної успішності.

Під час поточного контролю практичні заняття оцінюються якістю виконання завдань.

Здобувачі вищої освіти отримують підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточної успішності або складання заліку.

Поточна успішність складається з успішності за чотири контрольні роботи (12,5 балів кожна), оцінок за роботу на практичних заняттях (оцінюється 9 занять по 2 бали, максимально здобувач може отримати 18 балів) та оцінок за виконання самостійної роботи (оцінюється 9 презентацій, які захищаються на практичних заняттях, де кожна оцінюється максимально по 3,55 балів), додаткові бали – 0,05 за участь в тематичних конференціях, кейс-змаганнях, просуванні університету у соціальних мережах тощо. Отримані бали за контрольні роботи, практичні заняття та виконання самостійної роботи додаються. Максимально за поточною успішністю здобувач може набрати 100 балів.

За відсутності можливості виставлення оцінки за поточною успішністю студент складає залік (комплексна контрольна робота), яка складається з теоретичної та практичної частин. Теоретична частина містить 3 розгорнуті відкриті запитання, які оцінюються у 10 балів, та 5 тестів, що оцінюються у 4 бали. Практична частина складається з двох кейс-завдань, кожний оцінюється у 25 балів. Максимально за залік здобувач може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання	Залік відбувається у формі комплексної контрольної роботи, робота складається з теоретичної та практичної частин. Теоретична частина містить 3 розгорнуті відкриті запитання, правильна відповідь на які оцінюються у 10
------------------------------	--

	балів, та 5 тестів. Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Кожний тест має один правильний варіант відповіді. Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 4 бали. Практична частина складається з двох кейс-завдань, кожний оцінюється у 25 балів. Максимальна кількість балів за залік складає 100
Практичні заняття	Практичні кейси, дискусії, де відпрацьовуються креативність, гнучкість, , командна взаємодія, критичне мислення. Відбувається відповіді на запитання за темою, вирішення ситуативних завдань. Максимально оцінюються у 18 балів (9 занять × 2 балів/заняття).
Самостійна робота	Кожен здобувач/ка повинен/на підготувати по 9 презентації, які необхідно захистити на практичних заняттях. Кожна презентація оцінюється по 3,55 балів. Максимально оцінюється в 31,95 балів (9 презентації × 3,55 балів).
Контрольні заходи	Одна контрольна робота максимально оцінюється у 12,5 балів. За чотири контрольні роботи здобувач/ка може отримати максимально 50 балів.

6.3. Критерії

6.3.1. Критерії оцінювання *практичного заняття*:

Кожне практичне завдання оцінюється за двома складовими: кейси та участь у дискусіях.

Вирішення кейсів передбачає вміння та навички індивідуального чи групового вирішення поставлених завдань. Максимальна кількість набраних балів за вирішення кейса – 1,5 балів.

Участь у дискусіях оцінюється в 0,5 бали.

6.3.2. Критерії оцінювання *самостійної роботи*:

Оцінювання самостійної роботи відбувається через захист презентацій на практичних заняттях, де:

1 бал студент/ка отримає за підготовлену презентацію, оцінюється структура презентації, лаконічність викладення матеріалу, розміщення матеріалів відповідає загальній меті, доступність, логіка інформації, оригінальність, творчість, використання графіків, таблиць, схем, відповідність дизайну змісту роботи, сприйняття тексту, наочність, добір кольорів, використання авторських ілюстрацій.

2 бали студент/ка отримає за доповідь результатів роботи, повне розуміння теми; говорить чітко впродовж 95-100% всього часу, використовує закінчення речення і не використовує слова помилково; застосовує відповідну лексику для аудиторії, розширює словниковий запас аудиторії, використовує нові слова для більшості слухачів; уважно слухає одногрупників, детально відповідає на всі

питання форми оцінювання і завжди дає оцінки на основі презентації, а не інших факторів.

0,55 балів студент/ка отримає за відповіді на всі запитання викладача та одногрупників щодо даної теми; ділиться думками з іншими учасниками групи.

6.3.3. Критерії оцінювання *письмової контрольної роботи*:

Контрольна робота містить: 1 тестового завдання, правильна відповідь на яке оцінюється в 4 бали, де:

4 бали – високий рівень викладення текстової відповіді, що відповідає предмету поставленого питання, зроблено власний висновок щодо проблематики поставленого запитання; відсутність помилок в граматиці та/або орфографії;

3 бали – середній рівень викладення текстової відповіді, що відповідає предмету поставленого питання, зроблено власний висновок щодо проблематики поставленого запитання; відсутність помилок в граматиці та/або орфографії;

2 бали – наявність текстової відповіді, яка відповідає предмету поставленого питання, однак власна думка не висловлена, містить граматичні та орфографічні помилки;

1 бал - наявність текстової відповіді, яка не в повній мірі відповідає предмету поставленого питання, виявлення запозиченого матеріалу з мережі Інтернет та/або з інших джерел, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення.

6.4 Процедура проведення контрольних заходів.

Контрольні заходи з дисципліни будуть здійснені згідно з графіком навчального процесу, який можна знайти на сайті університету. Процедуру виконання завдань поточного контролю викладач оголошує на першому занятті або заздалегідь. За результатами поточного контролю студент може отримати найвищу оцінку у 100 балів, з'явитися на заняття, коли проводиться комплексна контрольна робота та отримати оцінку. Якщо оцінка поточного контролю не влаштовує, то студент може виконати комплексну контрольну роботу і також отримати максимально 100 балів.

Присутність на контрольних заходах сторонніх осіб без дозволу ректора, проректора або декана факультету не допускається. Під час комплексної контрольної роботи користуватися допоміжними засобами заборонено. Комплексна контрольна робота проходить за розкладом.

Детально процедуру проведення контрольних заходів можна знайти у Положенні про організацію освітнього процесу, Положенні про оцінювання результатів навчання

https://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/education_scientific_documents.php .

7. ПОЛІТИКА КУРСУ

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»», та Кодексу академічної доброчесності Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» <https://surl.li/nleywg>.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на день (щодня) поштової скриньки на Office365 та відвідування групи у Teams.

Протягом самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Маркетинг у соціальних мережах».

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту, групу MS Teams, або дистанційну платформу Moodle.

7.3. Політика щодо перескладання

Повторне складання підсумкового контролю з дисципліни, коли студент отримав оцінку «незадовільно» (нижче 60-ти балів), допускається не більше двох разів. Спроби студента виправити оцінку й не допустити академічної заборгованості обмежуються терміном в один місяць після закінчення екзаменаційної сесії. Прийом першої перездачі здійснюється викладачем, який викладав матеріал навчальної дисципліни.

Прийом другої – комісією у складі трьох осіб: викладача, який викладав дисципліну; завідувача кафедри; представника деканату або викладача кафедри. Рішення комісії є остаточним.

У разі підтвердження комісією оцінки «незадовільно» або неявки студента на засідання комісії без поважних причин, комісія сповіщає про це декана факультету (директора інституту) для підготовки наказу ректора про відрахування студента за академічну неуспішність або визначення умов повторного вивчення цієї дисципліни.

Студенти заочної форми навчання повинні ліквідувати академічну заборгованість до початку наступної сесії.

7.4. Відвідування занять

З 24.02.2022 реалізація освітньої діяльності відбувається в умовах правового режиму воєнного стану. Наявна низка небезпек: повітряні тривоги, ризики припинення енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку. Згідно з наказами по університету у 2025-2026 навчальному році освітня діяльність здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання здійснюється з використанням дистанційних технологій через синхронні та асинхронні комунікації.

Відвідування онлайн лекцій та практичних занять реалізується через приєднання до «команди» Microsoft Teams. Під час повітряної тривоги заняття перериваються і продовжуються лише за умов перебування учасників освітнього процесу у захищених приміщеннях. Викладачем (за технічної та безпекової можливості) здійснюється запис заняття для підтримки асинхронного формату навчання.

У випадках відсутності енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку викладачем забезпечується асинхронний формат навчання та комунікація зі здобувачами за допомогою каналів зв'язку, що функціонують.

Про причини неможливості взяти участь в онлайн заняттях, ускладненні доступу до матеріалів на дистанційних платформах НТУ «ДП» тощо здобувач вищої освіти має повідомити викладача в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams, або листом на корпоративну е-пошту НТУ «ДП», або через старосту чи представника адміністрації факультету.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання.

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Бонуси.

Здобувачі вищої освіти, які беруть участь в тематичних конференціях, кейс-змаганнях, просуванні університету у соціальних мережах тощо, мають змогу отримати додаткові бали до поточної успішності – 0,05.

7.7. Участь в анкетуванні.

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачу вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети, що розміщено на сайті кафедри маркетингу: <https://forms.office.com/e/cf7JRhRTbi> та у Microsoft Forms Office 365, які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Основи композиції у візуальних медіа».

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання на лекціях:

- вербальний метод (лекція, дискусія тощо);
- створення методичних, дидактичних, інформаційних матеріалів та презентацій;
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на практичних заняттях:

- практичні кейси;
- захист індивідуальних робіт;
- дискусії;
- робота в парах та малих групах.

Самостійна робота супроводжується опитуванням та підготовкою презентацій.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Арнхейм Р. *Art and Visual Perception: A Psychology of the Creative Eye* / R. Арнхейм. – London: University of California Press, 1974. – 508 p. – ISBN 978-0-520-02327-7.
2. Супрун Л.В. Поняття комунікаційної системи в дискурсі журналістики. *Modern scientific strategies of development : collective monograph* / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2022. pp. 337340.
3. Бутиріна М. В., Чередник І. О. Журналістика співучасті: міра відповідальності та правові засади // *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2017. № 4. С. 105–109
4. Дондис Д. А. *A Primer of Visual Literacy* / D. А. Дондис. – Cambridge, MA: MIT Press, 1973. – 185 p.
5. Лебедева Т. В. *Основи композиції у візуальному мистецтві* / Т. В. Лебедева. – Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. – 184 с.
6. Молльєр А. *Visual Communication* / А. Молльєр. – London: Routledge, 2008. – 256 p.
7. Ворона Н., Слівінська А. Тенденції сучасного графічного дизайну Молодий вчений. 2024. № 6 (130). С. 13-18.
8. Елкінс Дж. *How to Use Your Eyes* / J. Елкінс. – London: Routledge, 2000. – 240 p.
9. Тріщук, Р. Л., & Войтюк, Т. О. (2022). Візуальний контент у соціальних мережах. Технологія і техніка друкарства, (3(77), 73–81. [https://doi.org/10.20535/2077-7264.3\(77\).2022.273829](https://doi.org/10.20535/2077-7264.3(77).2022.273829)

10. Хеджкоу Дж. *Photography: Composition and Design* / J. Hedgecoe. – London: Thames & Hudson, 1992. – 192 p..

Додаткові

1. Вонг В. *Principles of Two-Dimensional Design* / W. Вонг. – New York, NY: Van Nostrand Reinhold, 1991. – 160 p.
2. Львів. Фотошкола LIGHTHOUSE «14 елементів композиції, які допоможуть покращити ваші роботи» <https://lighthouse.in.ua/blogs/tpost/2rvapl8f85-14-elementv-kompozits-yak-dopomozhut-rok> (дата звернення: 12.10.2020).
3. Лапін А. *Фотографія як...* / А. Лапін. – Київ: ArtHuss, 2019. – 208 с.